

om, fordredes dog Ministeriets Samtykke, medens Afgjørelsen her er overladt til Amtmanden. Det er en ikke saa ringe Forskjel; men enten det nu er Amtmanden eller Ministeriet, der skulde have en saadan Bemyndigelse til at give en Mand en saadan Ret, som her er stillet i Udseende, vilde jeg ansee det for overordentlig farligt. Der er mangfoldige Aars Hævd for de forskjelligte Provindsers Beboere paa at søge hen til Strandbredden, og der tage Tang, ligesom ogsaa Gruus og Sand, navnlig paa det Territorium, som Havet til sine Tider behersker. Jeg troer ikke, at der er nogen Grund — idetmindste maatte det skee paa en ganske anden Maade end her — til at sætte en Grændse for Havet udenfor Kystbeoernes Eiendomme. Det vilde foraarsage saa store Ulemper, og saa store Indgrib i en mangesaarig Ret og Brug for de vedkommende Beboere, at det vilde være i højeste Grad ubilligt og uretfærdigt. Jeg er ogsaa overbevist om, at en saadan Lov vilde i højeste Grad vække Misnøje trindt om i Landet, og jeg kan ikke indsee Andet, end at det vilde være en Uretfærdighed at lade det være afhængigt af Amtmanden, om et saadant Forbud skulde gives. Det er dermed ikke sagt, og jeg vil ikke dermed sige, at Amtmanden vilde gjøre sig skyldig i Uretfærdighed, men, naar Sagen bliver han saaledes fremstillet — og jeg har her for Øie, at som oftest vilde Sagen blive fremstillet af de store Lodseiere — at han kunde synes at have god Grund til at gaae ind derpaa, medens der dog var Tusinder af Mennesker, der bleve indskrænkede i deres Rettighed til Brug af det Territorium, som Havet egentlig behersker, en Ret, som de have været i Besiddelse af i mangfoldige Aar, saa vilde han maaskee findes villig dertil. Jeg skal for mit Vedkommende meget tilraade det høitærede Thing ikke at lade dette Forslag udkomme som Lov i den Skikkelse, det nu har. Dersom det derimod indskrænkes til at angaae en vis Kyststrækning her i Nærheden af Kjøbenhavn, skal jeg for mit Vedkommende ikke have Noget derimod, men afvente, hvad de forskjellige Herrer, som kjende Forholdene der, ville udtale. Jeg skal endnu kun tilføje, at den ovennævnte Folke-tingsmand, som dengang først berørte denne

Sag, da hiin anden Lov blev bragt til Forhandling her, ogsaa kun nærmest sigtede til dette Stykke langs Strandveien, og i saa Henseende skal jeg, som sagt, Intet have derimod; men at udvide det til hele Landet, anseer jeg for meget farligt. Jeg kan ikke see, at der er nogen anden fornuftig Grændse imellem Havets og Kystbeoernes Eiendomme, end at, hvad Havet behersker, maa være fælles Eiendom, og, hvad Havet lever ved Eiendommen, tilhøre de tilstødende Eiendommers Besiddere. I al Fald, skal der drages nogen fast Grændse, maa det skee paa en anden Maade, end her er foreslaaet.

Indenrigsministeren: Det er ganske vidst, som den sidste ærede Taler bemærkede, at dersom dette Lovforslag bliver ophøiet til Lov, vil der skee en Indskrænkning i den nuværende almindelige Afgang til at søge Erhverv paa Kysten ved Sandgravning, Optagelse af Steen o. desl., et Erhverv, som for mange Mennesker kan være af Bigtighed; men det maa dog paa den anden Side erindres, at der er en naturlig Ret for dem, der ere Grunde ved Stranden, til at de ikke ved et saadant privat Erhverv paaføres Skade paa deres Eiendom (Tscherning: Men det er ikke deres Eiendom!), eller at der ikke derved skeer Noget, hvorved den til Havet stødende Eiendom kan lide Skade. Forsaavidt saadan Skade skeer, maatte det i Reglen være overladt til de Private selv, om de vilde søge Forbud nedlagt og søge at skaffe sig Erstatning ved privat Søgsmaal. Men Causalsforbindelsen mellem en Sandgravning eller andet slikt Arbejde og det Tab eller den Skade, den paagjældende Eier formener at have lidt paa sin Eiendom, vil det i de allerfleste Tilfælde være umulig at præstere Beviis for, og Sagens Henviisning til Domstolene vil derfor i de fleste Tilfælde — saavidt jeg seer — være illusorisk. Det forekommer mig dog ikke, at der egentlig i Principet kunde være noget Særdeles imod Loven, naar det blev stillet saaledes, at der var Garantier for, at det Erhverv, der nu søges ved Sandgravning og deslige, ikke indskrænkes paa nogen utilbørlig Maade, eller at Loven i dens Udøvelse ikke gif ydere, end dens Diemed krævede. I denne Henseende har jeg rigtignok den Be-